Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

6 септември 2018 година*

„Преюдициално запитване — Закрила на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на работодателя — Директива 2008/94/ЕО — Член 8 — Допълнителни пенсионни схеми — Закрила на правата във връзка с пенсии — Гарантирано равнище на минимална закрила“

По дело C-17/17

с предмет преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС, отправено от Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Апелативен съд (Англия и Уелс) (гражданско отделение), Обединеното кралство), с акт 16 декември 2016 г., постъпил в Съда на 16 януари 2017 г. в рамките на производство по дело

Grenville Hampshire

срещу

The Board of the Pension Protection Fund,

в присъствието на:

Secretary of State for Work and Pensions,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: T. von Danwitz, председател на състава, C. Vajda, E. Juhász (докладчик), K. Jürimäe и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 8 март 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за Hampshire, от I. Walker, solicitor, J. Bourke, barrister, и G. Facenna, QC,

– за The Board of the Pension Protection Fund, от A. Banister, solicitor, и J. Hilliard, QC,

* Език на производството: английски.

– за правителството на Обединеното кралство, от S. Brandon, R. Fadoju и C. Crane, в качеството на представители, подпомагани от J. Coppel, QC,

– за ирландското правителство, от M. Browne, J. Quaney, E. Creedon и A. Joyce, в качеството на представители, подпомагани от Ú. Tighe, BL,

– за Европейската комисия, от M. Kellerbauer и M. Wilderspin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 26 април 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 8 от Директива 2008/94/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (ОВ L 283, 2008 г., стр. 36).

2 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между г-н Grenville Hampshire и Board of the Pension Protection Fund (Съвет на фонда за пенсионна закрила, наричан по-нататък „Съветът на ПГФ“), във връзка с изчисляването на неговите права на обезщетение за възраст.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображение 3 от Директива 2008/94 гласи следното:

„Необходими са разпоредби за закрила на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на работодателя и за да им се осигури минимално ниво на защита, в частност за да се гарантира изплащането на дължимите им вземания, като се отчита необходимостта от балансирано икономическо и социално развитие в [Европейския съюз]. За тази цел държавите членки следва да създадат орган, който да осигури изплащането на неплатените вземания на засегнатите работници и служители“.

4 Съгласно член 1, параграф 1 от тази директива тя се прилага спрямо вземания на работници и служители, произтичащи от трудови договори или от трудови правоотношения, и съществуващи по отношение на работодатели, които са в състояние на неплатежоспособност по смисъла на член 2, параграф 1 от посочената директива.

5 Според член 8 от същата директива:

„Държавите членки гарантират, че са взети необходимите мерки за закрила на интересите на работниците и служителите и на лицата, напуснали предприятието или дейността на работодателя към датата на изпадането му в неплатежоспособност, по отношение на техните придобити права или на техните евентуални права във връзка с пенсии, включително за вземанията на наследниците, по силата на допълнителни пенсионни схеми, създадени от една компания или между компании, които съществуват извън националните законно установени схеми за социална сигурност“.

6 Член 12, буква а) от Директива 2008/94 предвижда, че тази директива не засяга правото на избор на държавите членки да вземат мерки за предотвратяване на злоупотреби.

Правото на Обединеното кралство

7 Във връзка със закрилата на правата във връзка с пенсии на работниците и служителите по същество Директива 2008/94 е транспонирана в правото на Обединеното кралство с Pensions Act 2004 (Закон за пенсиите от 2004 г., наричан по-нататък „Законът от 2004 г.“).

8 С този закон е учреден законов пенсионен гаранционен фонд, наречен „*Pension Protection Fund*“ (наричан по-нататък „ПГФ“), управляван от Съвет на ПГФ. В случай на неплатежоспособност на работодател ПГФ поема при определени обстоятелства отговорността за правата, претендирани от работниците и служителите на основание на допълнителна професионална пенсионна схема. Средствата, необходими за изпълнението на тази функция на ПГФ, се набират чрез вноски от всички получили разрешение допълнителни професионални пенсионни схеми.

9 Когато работодател по допустима пенсионна схема с дефинирани доходи изпадне в неплатежоспособност, по силата на Закона от 2004 г. Съветът на ПГФ поема отговорност за тази схема, при положение че са спазени определени условия.

10 Едно от тези условия е посоченото в член 127, параграф 2, буква а) от Закона от 2004 г., „стойността на активите на схемата към релевантната дата да бъде по-малка от размера на защитените вземания“.

11 Защитените вземания, определени в член 131 от Закона от 2004 г., не включват в пълен размер пенсионните права на всички работници и служители по допълнителната професионална пенсионна схема, а само разходите за гарантиране на престациите, съответващи на обезщетението, което би било дължимо в съответствие с разпоредбите относно обезщетението за пенсия, ако Съветът на ГПФ поеме отговорността за схемата (наричано по-нататък „обезщетението ПГФ“).

12 Законът от 2004 г., и по-специално член 162 от него, не предвижда намаляване на размера на пенсионните права на работници и служители, които към датата на неплатежоспособността на техния работодател вече са достигнали обичайната пенсионна възраст, предвидена по тяхната пенсионна схема. Работници и служители, които към датата на неплатежоспособността все още не са достигнали обичайната пенсионна възраст, обаче имат право само на 90 % от стойността на придобитите от тях права. Освен това в съответствие с точка 26 от приложение 7 към Закона от 2004 г. за техните права е предвидена горна граница.

13 ПГФ определя приложимия за съответната година максимален размер на обезщетението за работниците и служителите от определена възрастова група. Съветът на ПГФ публикува актюерски фактори, които намаляват максималния размер за членовете, получаващи обезщетението, на възраст под 65 години. По силата на точка 26, параграф 7 от приложение 7 към Закона от 2004 г., таванът на обезщетението не е самият максимален размер, а съответства на 90 % от максималния размер.

14 Точка 28 от приложение 7 към Закона от 2004 г. предвижда освен това, че максималните размери се актуализират с оглед на инфлацията, но все пак в рамките на 2,5 % годишно. Все пак въз основа на тази разпоредба не се предвижда актуализация на максималния размер за обезщетенията, получавани въз основа на заетост преди 6 април 1997 г.

15 На основание член 132 от Закона от 2004 г. в случай на неплатежоспособност, попадаща в приложното поле на този закон, започва да тече период на оценка, през който се изследва равнището на финансиране на схемата, за да се прецени дали ПГФ трябва да поеме отговорност за съответната схема в съответствие с член 127, параграф 2 (наричан по-нататък „периодът на оценка“). Член 138 от Закона от 2004 г. изисква по време на този период на оценка дължимите по правилата на схемата обезщетения на членовете да се намалят до равнището на обезщетението, което ПГФ ще следва да изплати, ако трябва да поеме отговорност за схемата.

16 Според членове 143 и 144 от Закона от 2004 г. изчислението на защитените вземания и на активите на схемата, направено през периода на оценка, ако бъде одобрено от Съвета на ПГФ и не бъде оспорено, става задължително и това изчисление е определящо, когато се преценява дали е налице предвиденото в член 127, параграф 2, буква а) от посочения закон условие за прехвърлянето на компетентността на ПГФ.

17 Съгласно член 154 от Закона от 2004 г., ако се установи, че активите на схемата са достатъчни за покриване на разходите за „защитените вземания“ към датата на настъпване на неплатежоспособността, схемата остава извън обхвата на ПГФ и се ликвидира от администраторите ѝ. В този случай съответната допълнителна пенсионна схема е длъжна да изплаща на работниците и служителите обезщетения за възраст на стойност, равняваща се на обезщетението ПГФ, от оставащите средства. Съгласно член 154, параграф 7 от Закона от 2004 г. допълнителна професионална пенсионна схема следва да се съобразява с указанията на ПГФ.

18 Ако се приеме, че активите на схемата не са достатъчни, за да покрият „защитените вземания“, Съветът на ПГФ поема отговорност за схемата. Във връзка с това член 161, параграф 2 от Закона от 2004 г. гласи, че:

„Последствията от поемането на отговорност за схема от съвета [на ГПФ] са следните:

(a) имуществото, правата и задълженията на схемата се прехвърлят на Съвета [на ПГФ] без допълнително одобрение, считано от момента, в който администраторите или управителите получат уведомлението за прехвърляне,

(b) от този момент нататък администраторите или управителите на схемата са освободени от задълженията си във връзка с пенсиите и

(c) от този момент нататък Съветът [на ПГФ] поема задължението да гарантира, че обезщетението се изплаща (и се е изплащало) в съответствие с разпоредбите относно обезщетението във връзка с пенсии, а след това схемата се счита за ликвидирана“.

19 В съответствие с Pension Protection Fund (Pension Compensation Cap) Order 2006 (Наредба от 2006 г. на Фонда за закрила на пенсиите (максимален размер на обезщетенията за пенсия), считано от 1 април 2006 г., максималният размер за възраст 65 години е 28 944,45 GBP (британски лири).

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

20 Г-н Hampshire работи в Turner & Newall plc (наричано по-нататък „T&N“) между 1971 г. и 1998 г. През целия период той е осигуряван по схемата за пенсионно осигуряване на T&N (наричана по-нататък „схемата T&N“).

21 След като през 1998 г. е съкратен в резултат на придобиването на T&N от Federal-Mogul Corporation of America, г-н Hampshire се пенсионира предсрочно на 51 години, докато нормалната пенсионна възраст за работещите по трудов договор, осигурени по схемата на T&N, е 62 години. Администраторите на схемата T&N го уведомяват, че пенсията му ще бъде в размер на 48 781,80 GBP годишно, преди приспадането на данъците, с годишно увеличение от поне 3 %.

22 Тъй като през 2001 г. Federal-Mogul Corporation of America иска в Съединените щати защита при несъстоятелност, на 10 юли 2006 г. ПГФ образува в Обединеното кралство процедура за оценка на защитените вземания и на активите на схемата T&N. На тази дата г-н Hampshire е на 58 години.

23 След извършването на тази оценка, на 19 септември 2011 г. Съветът на ПГФ одобрява изчислението, според което към 10 юли 2006 г. активите на схемата T&N превишават защитените вземания, така че има достатъчно средства, за да се гарантира плащането на обезщетенията за възраст на стойност, равна на обезщетението ПГФ (наричано по-нататък „решението от 19 септември 2011 г.“). Затова Съветът на ПГФ не поема отговорността за тази схема.

24 След корекция на капитала от 89 965 GBP, получен в резултат на пенсионирането му през 1998 г., брутният размер на пенсията на г-н Hampshire е определен на 19 819 GBP годишно, тъй като се отчита по-конкретно фактът, че към 10 юли 2006 г. той все още не е бил навършил обичайната пенсионна възраст по схемата T&N и поради това по отношение на него се прилага правилото за максималния размер, предвидено в точка 26 от приложение 7 към Закона от 2004 г.

25 В резултат на това правата на г-н Hampshire са намалени с около 67 % спрямо правата в годишен размер от 60 240 GBP, които щеше да придобие, ако работодателят му не беше изпаднал в неплатежоспособност.

26 Освен това, тъй като периодът, през който г-н Hampshire е работил, е основно преди 6 април 1997 г., той е лишен и от повечето от правата си на годишно увеличение на пенсията. По собствените му изчисления при това положение той е щял да получава около 25 % от пенсионните права, придобити от него в резултат на работата му в T&N.

27 Както петнадесет други бивши служители на T&N, засегнати от подобни намаления, г-н Hampshire сезира Pension Protection Fund Ombudsman (Омбудсман за защита на пенсиите, Обединеното кралство), за да оспори изчислението на схемата T&N, одобрено от Съвета на ПГФ с решението му от 19 септември 2011 т.

28 Тъй като искането му е отхвърлено, на 19 февруари 2014 г., г-н Hampshire подава жалба до High Court of Justice (England & Wales) (Chancery Division) (Висш съд (Англия и Уелс), Chancery Division, Обединеното кралство).

29 С решение от 23 декември 2014 г. тази юрисдикция отхвърля жалбата на г-н Hampshire. Той подава въззивна жалба до Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Апелативен съд, Англия и Уелс (гражданско отделение), Обединеното кралство).

30 Г-н Hampshire изтъква по същество, че разпоредбите на Закона от 2004 г., на които се основава решението от 19 септември 2011 г., не са съобразени с член 8 от Директива 2008/94, според тълкуването на Съда, тъй като в резултат на тези разпоредби някои работници и служители на трудов договор получават по-малко от 50 % от стойността на придобитите права на обезщетение за възраст.

31 ПГФ от своя страна твърди, че практиката на Съда по член 8 от тази директива изисква само схемите за закрила да гарантират на всички работещи по трудов договор членове на допълнителна професионална осигурителна схема средно обезщетение в размер не по-малко от 50 % от стойността на придобитите от тях права. Нямало обаче изискване всеки работещ по трудов договор, взет отделно, да получава обезщетение, равно на не по-малко от 50 % от стойността на собствените му придобити права.

32 При тези обстятелства Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Апелативен съд, Англия и Уелс (гражданско отделение), Обединеното кралство) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Изисква ли член 8 от Директива 80/987/ЕИО [на Съвета от 20 октомври 1980 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (ОВ L 283, 1980 г., стр. 23; Специално изданияе на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 197)] (понастоящем заменен с член 8 от Директива [2008/94]) от държавите членки да гарантират, че всеки отделен работник или служител ще получи поне 50 % от стойността на придобитите от него права във връзка с пенсии, в случай че работодателят му изпадне в неплатежоспособност (с изключение единствено на случаите на злоупотреба, за които се прилага член 10, буква а) от посочената директива)?

2) Алтернативно, в зависимост от фактическите констатации на националните съдилища по производството, по член 8 от Директива 80/987 достатъчно ли е дадена държава членка да разполага с гаранционна система, която обичайно гарантира на работниците и служителите повече от 50 % от стойността на придобитите от тях права на обезщетения при старост, а на отделни работници и служители по-малко от 50 % [от нея] на основание:
   а) наличието на финансов таван за размера на обезщетението, изплащано на работниците и служителите (по-конкретно тези, които не са навършили обичайната пенсионна възраст по тяхната пенсионна схема към момента на настъпване на неплатежоспособността на работодателя); и/или
   б) наличието на правила за ограничаване на годишното увеличение на изплащаното на работниците и служителите обезщетение или на годишната преоценка на правата им преди достигане на пенсионна възраст?

3) С оглед на обстоятелствата по настоящото дело има ли член 8 от Директива [80/987] директен ефект?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

33 Правителството на Обединеното кралство поддържа, че преюдициалното запитване е недопустимо поради хипотетичния характер на поставените въпроси. Наистина, дори вземанията на схемата T&N да са били изчислени, без да се вземе предвид предвиденият в националната правна уредба максимален размер, активите на тази схема превишавали защитените вземания и поради това отговорността за посочената схема нямало да се поеме от ПГФ и тя щяла да продължи да се управлява от нейните администратори. Така при липсата на хоризонтална пряка приложимост на член 8 от Директива 2008/94, г-н Hampshire могъл да предяви правата си само като поиска обезщетение от държавата, което не било предмет на жалбата по делото в главното производство

34 В това отношение следва да се припомни, че в рамките на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с член 267 ДФЕС, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално

решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Ето защо, след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. решение от 23 януари 2018 г., Hoffmann-La Roche и др., C-179/16, EU:C:2018:25, т. 44 и цитираната съдебна практика).

35 От това следва, че въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическа рамка, която той определя съгласно своите правомощия, и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция запитване само ако е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 23 януари 2018 г., Hoffmann-La Roche и др., C-179/16, EU:C:2018:25, т. 45 и цитираната съдебна практика).

36 В случая обаче не изглежда очевидно исканото тълкуване на правото на Съюза да няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство. Наистина тези въпроси относно тълкуването на член 8 от Директива 2008/94 се вписват в спор относно съвместимостта на правилата на Закона от 2004 г. относно изчисляването на защитените вземания с изискванията на тази разпоредба. След като тълкуването на тази разпоредба ог Съда може да доведе до ново изчисляване на защитените вземания от ПГФ и в резултат на това на пенсионните права на г-н Hampshire, има достатъчна връзка между предмета на делото в главното производство и посочените преюдициални въпроси.

37 Освен това въпросът дали член 8 от Директива 2008/94 има директен ефект в случай като разглеждания в главното производство също има значение, като се има предвид, че за решаването на спора, с който е сезирана, би могло да се наложи запитващата юрисдикция да прецени дали Hampshire може да се позовава на член 8 в спора със Съвета на ПГФ

38 При това положение преюдициалните въпроси са допустими.

По преюдициалните въпроси

По първия и втория въпрос

39 С първия и втория преюдициален въпрос, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 8 от Директива 2008/94 трябва да се тълкува в смисъл, че всеки отделен работник по трудов договор трябва да се ползва от обезщетение, съответстващо на не по-малко от 50 % от стойността на правата му, придобити по схема за допълнително професионално осигуряване, в случай на неплатежоспособност на неговия работодател, или е достатъчно това обезщетение да бъде гарантирано за по-голямата част от работещите по трудов договор, а по силата на някои предвидени в националното право ограничения някои от тези работници да получават обезщетение, по-малко от 50 % от стойността на техните придобити права.

40 Според текста на член 8 от Директива 2008/94 държавите членки гарантират, че са взети необходимите мерки за закрила на интересите на работниците и служителите и на лицата, напуснали предприятието или дейността на работодателя към датата на изпадането му в неплатежоспособност, по отношение на техните придобити права или на техните евентуални

права във връзка с пенсии, по силата на допълнителни пенсионни схеми, създадени от една компания или между компании, които съществуват извън националните законно установени схеми за социална сигурност.

41 Безспорно в това отношение държавите членки имат голяма свобода на преценка при определяне както на механизма, така и на равнището на тази закрила, което изключва задължение за пълна гаранция (вж. в този смисъл решения от 25 януари 2007 г., Robins и др., C-278/05, EU:C:2007:56, т. 36 и 42—45, от 25 април 2013 г., Hogan и др., C-398/11, EU:C:2013:272, т. 42 и от 24 ноември 2016 г., Webb-Sämann, C-454/15, EU:C:2016:891, т. 34).

42 Следователно член 8 от Директива 2008/94 не е пречка за държавите членки, преследвайки легитимни икономически и социални цели, да ограничават, по-конкретно при спазване на принципа на пропорционалност, придобитите от работниците и служителите права в случай на неплатежоспособност на техния работодател.

43 Все пак, що се отнася до член 8 от Директива 80/987, впоследствие член 8 от Директива 2008/94, Съдът е постановил, че вътрешноправни разпоредби, които в определени ситуации могат да доведат до гарантиране на обезщетенията, ограничено до по-малко от половината от придобитите права, не могат да бъдат считани за съответстващи на определението за закрила, използвано в тази разпоредба (вж. в този смисъл решение от 25 януари 2007 г., Robins и др., C-278/05, EU:C:2007:56, т. 57).

44 Следва да се уточни, че по делото, приключило с това решение, става въпрос точно за правата на обезщетение на двама бивши работници, получили съответно само 20 % и 49 % от обезщетенията за възраст, на които са имали право (решение от 25 януари 2007 г., Robins и др., C-278/05, EU:C:2007:56, т. 54).

45 Съдът потвърждава това тълкуване в решение от 25 април 2013 г., Hogan и др. (C-398/11, EU:C:2013:272), постановено по дело, по което се спори относно индивидуалните права на обезщетения за възраст на десет бивши работници на трудов договор, посочени поименно в това решение, всеки от които е бил осигурен по една от допълнителните схеми с дефиниран доход, създадени от техния работодател. След като се позовава на точка 57 от решение от 25 януари 2007 г., Robins и др., (C-278/05, EU:C:2007:56), Съдът постановява, че правилното транспониране на член 8 от Директива 2008/94 изисква работникът да получи в случай на неплатежоспособност на своя работодател поне половината от правата във връзка с пенсии, дължими въз основа на придобитите права на пенсия, за които е правил вноски по схема за допълнително професионално пенсионно осигуряване (вж. в този смисъл решение от 25 април 2013 г., Hogan и др., C-398/11, EU:C:2013:272, т. 43 и 51).

46 От тази съдебна практика, потвърдена последно с решение от 24 ноември 2016 г., Webb-Sämann (C-454/15, EU:C:2016:891, т. 35), следва, че така предвиденото в член 8 от Директива 2008/94 равнище на закрила представлява минимална индивидуална гаранция за всеки отделен работник или служител.

47 Наистина, целта на тази директива, която е да се гарантира на всеки работещ по трудов договор получаване на минимална общностна закрила в случай на неплатежоспособност на работодателя, би била сериозно засегната, ако при липсата на всякаква злоупотреба с право от страна на работника по смисъла на член 12 от посочената директива, държавите членки можеха да се освободят от наложеното им с член 8 от същата директива задължение, без да осигурят на всеки работник такава минимална закрила.

48 От това следва, че обратно на това, което твърди правителството на Обединеното кралство в хода на настоящото производство, даденото от Съда тълкуване относно равнището и естеството на предвидената в член 8 от Директива 2008/94 закрила и относно индивидуалните

бенефициери от тази закрила не се свежда до случаите, довели до постановяване на решения от 25 януари 2007 г., Robins и др. (C-278/05, EU:C:2007:56), от 25 април 2013 г., Hogan и др. (C-398/11, EU:C:2013:272), и от 24 ноември 2016 г., Webb-Sämann (C-454/15, EU:C:2016:891), а има общо приложение

49 При това положение не би могло да се поддържа, че обхватът на това тълкуване се свежда до някои неплатежоспособни работодатели, принадлежащи към конкретни отрасли, или до някои работници и служители на трудов договор в особен икономически и социален контекст.

50 Следователно член 8 от Директива 2008/94 задължава държавите членки да гарантират без изключение на всеки отделен работник обезщетение, съответстващо поне на 50 % от стойността на правата, придобити от него по схема за допълнително професионално осигуряване в случай на неплатежоспособност на неговия работодател, без все пак да се изключва при други обстоятелства, че понесените загуби биха могли също, дори ако техният процент е по-малък, да се считат за явно несъразмерни с оглед на задължението за закрила на интересите на работещите по трудов договор, посочено в тази разпоредба (вж. в този смисъл решение от 24 ноември 2016 г., Webb-Sämann, C-454/15, EU:C:2016:891, т. 35).

51 Впрочем, както отбелязва по същество генералният адвокат в точки 48—53 от заключението си, за да се гарантира пълната ефективност на минималната закрила на работниците и служителите при неплатежоспособност на техния работодател, въведена с член 8 от Директива 2008/94, който изисква тази закрила да включва целия период, през който се получава пенсия, следва обезщетението, отговарящо най-малко на 50 % от стойността на техните придобити права, да се изчислява, като се държи сметка за предвиденото развитие на пенсионните обезщетения през целия период, през който се получава пенсия, за да не се допусне поради минаването на времето гарантираната сума да стане по-малка от 50 % от придобитата първоначална стойност за пенсия за една година.

52 С оглед на изложеното по-горе на първия и втория въпрос следва да се отговори, че член 8 от Директива 2008/94 трябва да се тълкува в смисъл, че всеки отделен работник или служител в случай на неплатежоспособност на неговия работодател трябва да се ползва от обезщетения за възраст, отговарящи поне на 50 % от стойността на правата му, придобити по допълнителна професионална осигурителна схема.

По третия въпрос

53 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 8 от Директива 2008/94 има директен ефект.

54 Според практиката на Съда частноправните субекти могат да се позовават на разпоредбите на дадена директива, когато те са безусловни и достатъчно точни по съдържание, спрямо държава членка и всички органи на нейната администрация, както и спрямо организации или образувания, които са зависими или контролирани от държавата или разполагат с изключителни правомощия в сравнение с тези, които произтичат от нормите, приложими в отношенията между частноправните субекти (вж. в този смисъл решение от 10 октомври 2017 г., Farrell, C-413/15, EU:C:2017:745, т. 33 и цитираната съдебна практика).

55 Могат да бъдат приравнени на държавата организации или образувания, натоварени от държавен орган да изпълняват задача в обществен интерес и на които за тази цел са предоставени изключителни правомощия (решение от 10 октомври 2017 г., Farrell, C-413/15, EU:C:2017:745, т. 34).

56 Поради това в настоящия случай трябва да се изследва дали член 8 от Директива 2008/94 е безусловен и достатъчно точен. Това изследване трябва да обхване три аспекта, а именно определянето на лицата, ползващи се от предвидената в тази разпоредба закрила, съдържанието на тази закрила и накрая дължащия тази закрила (вж. в този смисъл решение от 19 ноември 1991 г., Francovich и др., C-6/90 и C-9/90, EU:C:1991:428, т. 12).

57 Във връзка с лицата, ползващи се от предвидената в член 8 от Директива 2008/94 закрила, от текста на тази разпоредба ясно се установява, че предназначението на тази директива е да закриля работниците и служителите, засегнати от неплатежоспособността на своя работодател. Следователно относно определянето на лицата, ползващи се от тази гаранция, посоченият член отговаря на условията за точност и безусловност, необходими за директната приложимост на разпоредба от директива.

58 Що се отнася до съдържанието на предвидената в член 8 от Директива 2008/94 закрила, достатъчно е да се припомни, че в решение от 25 януари 2007 г., Robins и др. (C-278/05, EU:C:2007:56), Съдът приема, че член 8 изисква работник или служител да получи в случай на неплатежоспособност на своя работодател поне половината от правата във връзка с пенсии, дължими въз основа на придобитите права на пенсия, за които е правил вноски по схема за допълнително професионално пенсионно осигуряване (решение от 25 април 2013 г., Hogan и др., C-398/11, EU:C:2013:272, т. 51).

59 Това тълкуване на посочената разпоредба изяснява и уточнява в какъв смисъл и в какъв обхват следва или е следвало да се тълкува и прилага тази разпоредба от момента на нейното влизане в сила (вж. в този смисъл решения от 19 април 2016 г., DI, C-441/14, EU:C:2016:278, т. 40 и от 22 ноември 2017 г., Cussens и др., C-251/16, EU:C:2017:881, т. 41).

60 Така в член 8 от Директива 2008/94 има ясно и точно задължение за държавите членки, чийто предмет е предоставянето на права на частноправните субекти. Следва да се добави, че това задължение не е поставено в зависимост от никакво специално условие.

61 Колкото до точното установяване на субекта, дължащ закрилата, предвидена в член 8 от Директива 2008/94, следва да се припомни, че държавите членки имат голяма свобода на преценка при определяне на механизма, който да бъде възприет, така че да могат да предвидят по-специално финансиране от публичната власт, задължение за осигуряване в тежест на работодателите или създаване на гарантираща институция (вж. в този смисъл решение от 25 януари 2007 г., Robins и др., C-278/05, EU:C:2007:56, т. 36 и 37).

62 При все това в точка 79 от заключението си генералният адвокат отбелязва, че след като държавата членка напълно е изчерпала тази свобода на преценка, тя вече не може да бъде пречка за частноправен субект да може да се позове на минималната закрила, от която се ползва по силата на член 8 от Директива 2008/94.

63 В това отношение от преписката, с която разполага Съдът, се установява, че с приемането на Закона от 2004 г. националният законодател решава, че когато работодател, участващ в допустима осигурителна схема с дефиниран доход, изпадне в неплатежоспособност, следва да се провери равнището на финансиране на съответната схема, по-конкретно да се изчислят защитените вземания и активите на тази схема. Според посочения закон, ако след одобрението от Съвета на ПГФ изчислението показва, че активите на схемата са достатъчни за покриване на разходите за защитените вземания, тази схема, макар да е подчинена на инструкциите на Съвета на ПГФ, продължава да се управлява от нейните администратори. Ако обаче активите на схемата се окажат недостатъчни, Законът от 2004 г. предвижда Съветът на ПГФ да поеме отговорността за тази схема, което предполага, че управителите на схемата ще бъдат освободени от задълженията си във връзка с пенсиите и Съветът на ПГФ трябва да гарантира изплащането на обезщетенията.

64 Следователно Законът от 2004 г. определя ясно образуването, компетентно да изготви баланса на защитените вземания и активите на схемите за допълнително професионално пенсионно осигуряване, както и отговорността за гарантиране на предвидената в член 8 от Директива 2008/94 минимална закрила.

65 Следователно в Обединеното кралсто ПГФ има задължението да изпълни задължението, в тежест на държавите членки, да закрилят интересите на работниците и служителите във връзка с придобитите от тях права на обезщетение за възраст към схема за допълнително професионално осигуряване.

66 Колкото до това дали ПГФ представлява образувание, принадлежащо към държавата, или може да бъде приравнено на такова по смисъла на цитираната в точки 54 и 55 от настоящото решение съдебна практика, следва да се отбележи, че ПГФ е натоварен с мисия от обществен интерес и има изключителни правомощия, за да изпълнява тази мисия, при положение че получава вноски от одобрените схеми за допълнително професионално осигуряване и му е разрешено да дава на тези схеми необходимите инструкции при тяхната ликвидация. Освен това, като одобрява изчислението на защитените вземания на схема за допълнително професионално осигуряване, Съветът на ГПФ определя равнището на закрила на всеки работещ по трудов договор във връзка с правата, които е придобил за обезщетения за възраст, както в случай на поемане на схемата от ГПФ, така и при евентуална ликвидация извън ГПФ.

67 Затова са налице условията работещо по трудов договор лице да може в положениие като това на г-н Hampshire да се позове на член 8 от Директива 2008/94 срещу съвета на ПГФ.

68 Що се отнася до довода на правителството на Обединеното кралство, че позоваване на член 8 от Директива 2008/94 не е възможно срещу администраторите на схемата T&N, поради факта че те са частноправни субекти, а активите на тази схема покриват защитените вземания на схемата и следователно тази схема ще изплаща на г-н Hampshire обезщетението му за възраст, следва да се посочи, от една страна, че страни по делото в главното производство са г-н Hampshire и Съветът на ПГФ и Secretary of State for Work and Pensions (министърът на труда и пенсиите, Обединеното кралство). Нито схемата T&N, нито нейните администратори са страни по делото в главното производство.

69 От друга страна, според преюдициалното запитвне спорът в главното производство е не относно това дали г-н Hampshire може да претендира направо от схемата T&N или от нейните администратори изплащането на обезщетение, съответстващо поне на 50 % от придобитите от него пенсионни права по тази схема, а относно законосъобразността на решението, с което Съветът на ПГФ одобрява защитените вземания на тази схема. Както отбелязва генералният адвокат в точки 89, 91 и 92 от заключението си, целта на делото е да се установи дали е възможно, като се направи позоваване на член 8 от Директива 2008/94, Съветът на ПГФ да бъде задължен да направи ново изчисление на защитените вземания. В този контекст отражението, което ново изчисление на обезщетението ПГФ би могло да има върху схемата T&N, би било обикновено отрицателно засягане на правата на трети лица и не би оправдало отказа да се признае директен ефект на тази разпоредба по отношение на образувание, което трябва да се квалифицира като еманация на държавата (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2015 г., T-Mobile Czech Republic и Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, т. 48 и цитираната съдебна практика).

70 С оглед на изложеното по-горе на третия въпрос следва да се отговори, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство член 8 от Директива 2008/94 има директен ефект, така че отделен работник или служител по трудов договор може да се позове на него пред национална юрисдикция, за да оспори решение на организация като Съвета на ПГФ.

По съдебните разноски

71 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

1) **Член 8 от Директива 2008/94/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател, трябва да се тълкува в смисъл, че всеки отделен работник или служител в случай на неплатежоспособност на неговия работодател трябва да се ползва от обезщетения за възраст, отговарящи поне на 50 % от стойността на правата му, придобити по допълнителна професионална осигурителна схема.**

2) **При обстоятелства като разглежданите в главното производство член 8 от Директива 2008/94 има директен ефект, така че отделен работник или служител по трудов договор може да се позове на него пред национална юрисдикция, за да оспори решение на организация като Board of the Pension Protection Fund (Съвет на фонда за пенсионна закрила, Обединеното кралство).**

Подписи